

Studija procene uticaja na životnu sredinu za potencijalno ekološki opasni pogon mikser postrojenja u budućoj fabrici guma „Linglong“ u Zrenjaninu napisana je uz potpuno odsustvo logike prilikom pristupanja ovom projektu, kaže za VOICE stručnjak za upravljanje otpadom Gojkan Stojinović. On je bio u grupi od 70 građana koji su 18. februara želeli da prisustvuju javnoj raspravi o spornoj Studiji u Novom Sadu, ali je ona održana bez prisustva javnosti, pošto okupljeni građani iz protesta nisu želeli da uđu u salu jer nije bilo obezbeđen dovoljan broj mesta za sve zainteresovane.

Kao i u prvoj studiji, laički se odnosi prema relevantnim podacima kao što su vrste, tipovi i količine otpada pa na primer navodi „neke količine čvrstog otpada“, navodeći samo „čestično zagađenje“ bez detaljne analize, ili propuštajući da identifikuje tip i karakter otpadnog mulja sa prečistača otpadnih voda, ali sa druge strane vrlo dobro barata potpuno irelevantnim podacima, kao što je procentualni odnos azijske i evropske kuhinje koji će se pripremati u kantini (prva studija) ili tačan broj zaposlenih u pojedinim pogonima podeljen prema polnoj odrednici (nova studija). „Na ovaj način se u potpunosti urušava kredibilitet i dovodi se u pitanje stručni kapacitet celokupne studije i projekta“, kaže Stojinović.

„To je posledica tzv. salami slicinga, odnosno cepkanja jedinstvenog projekta na više manjih sa ciljem izbegavanja procene uticaja, odnosno, sa ciljem da se utvrdi manji uticaj projekta na životnu sredinu nego što bi bio utvrđen kada bi se projekat ocenjivao u celini“, kaže za VOICE Hristina Vojvodić, pravnica Regulatornog instituta za obnovljivu energiju i životnu sredinu (RERI).

Prema njenim rečima, investitor ni ovaj put nije obuhvatio celokupan projekat (kako mu je u Rešenju o određivanju obima i sadržaja nadležni organ naložio), već se fokusirao isključivo na mikser. „Ovo je naročito zanimljivo budući da investitor u studiji u opisu prethodnih radova navodi da je izgradnja planirana na lokaciji bez prethodnih aktivnosti osim poljoprivrednih. Lako se može utvrditi da se na navedenoj lokaciji vrše građevinski radovi, te nije jasno da li investitor upućuje na to da ovaj projekat treba posmatrati kao jedinstven samo u situaciji kada je potrebno izbeći adekvatno utvrđivanje uticaja koji projekat ima na životnu sredinu“, navodi Hristina Vojvodić.

Šakali šetaju ulicama

Profesorka bilologije i dugogodišnja građanska aktivistkinja Zorica Radišić smatra da se posledice kineske fabrike Linglong po životnu sredinu već vide. „Po navodima meštana Ečke, sela koje se nalazi u blizini fabrike, primećeni su šakali koji šetaju ulicama. To ranije nije bio slučaj. Oni su već sada proterani sa svojih staništa. Šta će biti sa pticama i ostalim životinjama koje su nastanjene na tom prostoru? Linglong se nalazi na njivi odmah pored

kukuruza. Kako će rad fabrike uticati na te njive i taj kukuruz. Prirodne i stvorene vrednosti su ono što je pitanje opstanka. To da li će neko da zarađuje i profitira je u drugom planu. Potpuno je svejedno da li investitor dolazi iz Kine ili neke druge zemlje. Isti je princip za sve“, upozorava Zorica Radišić za VOICE.

U delu Studije koji se odnosi na floru i faunu navedeno je da na parceli ne postoji zaštićeno prirodno dobro i da se “ne očekuje pojava zaštićenih primeraka flore i faune na predmetnoj lokaciji”. Specijalni rezervat prirode Carska bara, koji je pod visokim nivoom međunarodne zaštite udaljen je dva kilometra od buduće fabrike. Tamo žive i 24 vrsta ptica koje su strogo zaštićene, i to na svetskom nivou zaštite. Da bi se tvrdilo da rad fabrike neće uticati na biodiverzitet vrsta i staništa zaštićenih područja moraju da postoje dve studije: faunistička (odnosi se na zaštićene vrste ptica, riba, insekata i vodozemaca i njihova staništa) i floralistička (odnosi se na biljke). „U pitanju je ozbiljan kontingent propisa koji bi morao da dovede do zaključka da svi oni neće biti ugroženi jednom ovakvom gigantskom investicijom. U samoj Studiji postoji odeljak u kom kaže da je izrađivač u obavezi da, ukoliko nije mogao, navede razlog zašto nije došao do svih ovih podataka. Bez njih, Studija ne može da dobije saglasnost“, objasnila je Radišić.

Izostala procena uticaja na ljudsko zdravlje i okolinu

Gojkan Stojinović je skrenuo pažnju i da je autor studije propustio da odgovori na zahteve iz Rešenja koje je izdao Pokrajinski sekretarijat za urbanizam i zaštitu životne sredine. Tim Rešenjem se, pored ostalog, zahteva da studija mora da sadrži analizu i ocenu kvaliteta životne sredine i njihovu osetljivost na određenom prostoru, kao i da predvidi neposredne i posredne štetne uticaja projekta na životnu sredinu. U Studiji se ne konkretizuju ni odgovori na pitanja kakve će se praškaste i druge materije pojaviti u procesu proizvodnje. Spominje se i ALOHA program – softver koji proračunava nivo rizika. „Parametri koji su ubačeni, nisu baš česti za naše prilike, temperatura od 35 stepeni ili vlažnost vazduha od 30 procenata.

Neki saradnici su našli da nije dovoljno prodiskutovano šta se može dogoditi u najgorem mogućem scenariju“, kaže Zorica Radišić i dodaje da nije precizirano ni šta se dešava u vanrednim situacijama.

U Studiji se navodi da će, osim komunalnog, nastajati i ambalažni otpad koji će biti skladišten u takozvanim „džambo vrećama“ i da se „u cilju smanjivanja otpada koji završava na deponijama, određena količina vraća isporučiocu sirovina“. Ako se uzmu u obzir ogromne gabarite fabrike koja će se prostirati na 97 hektara, stvar se po oceni profesorke biologije multiplikuje. „Da li imamo vatrogasne kapacitete i da li uopšte treba da razmišljamo o tome šta bi se desilo u slučaju jednog takvog hazarda? Sad vidimo da ni ograda nije smela da se

postavlja tamo bez neke studije. U inostranstvu mi sve moramo znati unapred. Koliko će tih džambo vreća koje spominju biti vraćeno? A cifre su neverovatne – 108.000 tona godišnje (džambo vreće, plastični džakovi, mešana plastična ambalaža). Pa gde to da stane? Da li dve vreće vraćamo, a sve drugo ostaje na našoj deponiji? Mislim da mi nemamo kapaciteta da preradimo ni ovu plastiku koju imamo“, upozorila je Zorica Radišić.

Prema rečima Gojkana Stojinovića, činjenica da se nije razmatrao kumulativni uticaj svih emitera dodatno dovodi u pitanje čitavu Studiju. „Izbegavši da razmatra kumulativni, zbirni, uticaj svih emitera zagađenja vazduha kojih ima preko 20, umesto što analizira samo najveći potencijalni emiter, izrađivač studije nije izvršio ni detaljnu analizu na osnovu dostupnih podataka o opštem zdravlju stanovništva uključujući trendove. I najzad, izbegavši da izvrši kumulativnu i sinergijsku analizu bunara koji se buše na lokaciji investitora, kao i njihov potencijalni uticaj na životnu sredinu i zdravlje stanovništva izrađivač potencijalno dovodi institucije i građane u zabludu“, ocenjuje sagovornik VOICE-a.

Izvor: voice.org.rs